



Review Article

Comparison of the Master's Degree Program in Internal Medicine - Surgery in Iran and Manchester, England: A Comparative Study

Fatemeh Ranjbar Noei¹, Gholam Reza Mahmoodi-Shan², Hamideh Mancheri³
Leila Jouybari^{4*}

Received: 2026.02.15

Revised: 2026.04.22

Accepted: 2026.06.09

1. Ph.D Candidate of Nursing, Student Research Committee, Faculty of Nursing and Midwifery, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

2. Associate Professor, Faculty of Nursing and Midwifery, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

3. Professor, Nursing Research Center, Faculty of Nursing and Midwifery, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

4. Professor, Faculty of Nursing and Midwifery, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

DOI: [10.22034/ethic.2026.2085510.1224](https://doi.org/10.22034/ethic.2026.2085510.1224)

Abstract:

Introduction: In light of ongoing developments in healthcare systems and the necessity of revising nursing education curricula, this study aimed to conduct a comparative analysis of the Master of Science program in Internal-Surgical Nursing between Iranian universities and the University of Manchester, UK. The primary objective was to identify the strengths, weaknesses, and potential areas for improvement within both educational programs.

Methods and Materials: This descriptive-comparative study was conducted using Bereday's four-stage model (description, interpretation, juxtaposition, and comparison). Data were extracted from official educational documents of Iranian universities (2021) and the University of Manchester (2025) and were analyzed across nine key dimensions, including program objectives, admission criteria, course structure, teaching and evaluation methodologies, tuition costs, and graduate roles.

Results: The findings revealed distinct philosophical and structural differences. The Iranian program emphasized cultural values, face-to-face instruction, and diverse professional roles, including caregiving, counseling, and entrepreneurship. In contrast, the Manchester program prioritized flexible (blended) learning, competency-based admissions (interviews and work experience), and the development of clinical leadership. Both programs shared a common emphasis on research and advanced clinical skills.

Conclusion: While the Iranian program demonstrates notable strengths in community orientation and role diversity, it requires curricular updates, including the integration of hybrid teaching methods and reforms in the admission process (e.g., incorporating interviews and experiential assessments). Adopting Manchester's approach to international standardization and leadership development could significantly enhance the quality of nursing education in Iran.

Keywords: Internal-Surgical Nursing, Higher Nursing Education, Comparative Comparison, Curriculum, Iran and Manchester

* Corresponding author Email: jouybari@gmail.com





مقایسه برنامه آموزشی مقطع کارشناسی ارشد داخلی - جراحی در ایران و منچستر انگلستان: یک مطالعه تطبیقی

فاطمه رنجبر نوعی^۱، غلام رضا محمودی شن^۲، حمیده منچری^۳، لیلا جویباری^{۴*}

۱- دانشجوی دکتری پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

۲- استاد، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

۳- استادیار، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

۴- استاد، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

DOI: [10.22034/ethic.2026.2085510.1224](https://doi.org/10.22034/ethic.2026.2085510.1224)

چکیده:

مقدمه: با توجه به تحولات نظام سلامت و ضرورت بازنگری برنامه‌های آموزشی پرستاری، این مطالعه با هدف مقایسه تطبیقی برنامه کارشناسی ارشد پرستاری داخلی - جراحی بین دانشگاه‌های ایران و دانشگاه منچستر انگلستان انجام شد. تمرکز اصلی بر شناسایی نقاط قوت، ضعف و زمینه‌های بهبود هر دو برنامه بود.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تطبیقی با استفاده از الگوی (Bereday) در چهار مرحله (توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه) بود. داده‌ها از مدارک رسمی آموزشی دو دانشگاه در سال‌های ۱۴۰۰ (ایران) و ۲۰۲۵ (منچستر) استخراج و در نه جدول محوری (شامل اهداف، شرایط پذیرش، ساختار دوره، روش‌های آموزش و ارزشیابی، هزینه‌ها و نقش فارغ‌التحصیلان) تحلیل شدند.

یافته‌ها: در ایران، تأکید بر ارزش‌های فرهنگی، آموزش حضوری و تنوع نقش‌های حرفه‌ای (مراقبت، مشاوره، کارآفرینی) بود در حالیکه در منچستر، تمرکز بر یادگیری انعطاف‌پذیر (ترکیبی)، شرایط پذیرش مبتنی بر صلاحیت (مصاحبه و سابقه کاری) و توسعه رهبری بالینی بود و نقاط اشتراک بین دو برنامه اهمیت به پژوهش و مهارت‌های بالینی پیشرفته در هر دو برنامه بود.

نتیجه‌گیری: برنامه ایران با حفظ مزیت‌های خود مانند جامعه‌نگر بودن نیازمند به‌روزرسانی روش‌های آموزش تبدیل به ترکیبی و اصلاح فرآیند پذیرش افزودن مصاحبه و ارزیابی تجربیات است. الگوبرداری از تجربیات منچستر در استانداردسازی بین‌المللی و توسعه مهارت‌های رهبری می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش پرستاری در ایران کمک کند.

واژگان کلیدی: پرستاری داخلی-جراحی، آموزش عالی پرستاری، مقایسه تطبیقی، برنامه درسی، ایران و منچستر

* نویسنده مسئول، نشانی: استاد، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران.

پست الکترونیک: jouybari@gmail.com

تلفن تماس: ۰۱۷۳۲۴۵۵۱۷۱

مقدمه

هدف از ایجاد دوره کارشناسی ارشد پرستاری، تربیت افرادی لایق، متعهد و متبحر در حرفه پرستاری است؛ به طوری که بر مبنای علوم پرستاری و متون علمی موجود مسلط، با روش‌های پیشرفته تحقیق در پرستاری آشنا، لیاقت و مهارت علمی و عملی لازم برای مراقبت از بیمار را کسب و یا به عنوان اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی وظیفه آموزش نیروی انسانی متبحر مراکز بهداشتی درمانی را عهده دار شوند. علاوه بر این استفاده از مقالات علمی و تحقیقات علوم پرستاری و وابسته در جهت کمک به ایجاد روح علمی در جامعه و از همه مهم تر مدیریت ارائه خدمات مرتبط با سلامتی می تواند از سایر اهداف ایجاد دوره ارشد پرستاری باشد (۱). پس از طی این دوره پرستاران باید بتوانند مراقبت های پرستاری مطلوب در عرصه های مختلف فرد، خانواده و جامعه را ارائه نمایند و از طرفی بتوانند با بهره جویی از رویکردهای علمی - پژوهشی مسائل و مشکلات را شناسایی و برطرف نمایند (۲). متناسب با تحولات جهان مانند افزایش روزافزون فناوری، ارتقای آگاهی و انتظارات بیماران (۲)، افزایش جمعیت سالمندی و به تبع آن افزایش میزان بیماری های مزمن، پیچیدگی های عرصه مراقبت های بالینی، حرکت به سمت آموزش حرفه ای و تخصصی پرستاران و بازنگری برنامه های آموزشی به منظور اطمینان از برآورد نیاز جامعه توسط دانشگاه ها، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است (۳-۵). توسعه آموزش پرستاری در مقطع تحصیلات تکمیلی و ایجاد تحول در آن نیازمند شناخت فرآیند آموزش، آگاهی از شیوه های نوین اجرای آن، شناخت منابع مادی و امکانات و آگاهی از نقش و وظایف نیروی انسانی است (۶، ۷). در نتیجه، برنامه آموزشی این رشته باید به گونه ای طراحی شود که علاوه بر رشد و توسعه فکری دانشجویان (۸)، زمینه برای کسب تبحر و مهارت بالینی دانشجویان مساعد گردد (۹-۱۱). کارشناسی ارشد پرستاری داخلی-جراحی به عنوان یک رشته تخصصی، پویا و یکپارچه و ستون اصلی مراقبت های بهداشتی-درمانی است که بر مراقبت جامع بزرگسالان با شرایط پزشکی متنوع تمرکز دارد. در این مقطع، دانشجویان، مراقبت از بیماران با وضعیت حاد، مزمن و مدیریت بیماران با نیازهای پیچیده را آموزش می بینند (۱۲)، برنامه درسی این مقطع، باید تضمین کننده دستیابی پرستاران به مهارت های بالینی تخصصی تر، با فناوری جدید و پیشرفته، با توجه به نقش های در حال ظهور پرستاران باشد (۱۳، ۱۴). برنامه ریزی در آموزش پرستاری باید همواره در جهت ایجاد تعادل بین نیازهای سیستم سلامت و خط مشی های آموزشی و اقتصادی جامعه باشد. در همین راستا سازمان های مراقبت بهداشتی از قبیل سازمان جهانی بهداشت خواستار

ارتقای استانداردها برای پرستاران دانش آموخته جدید نسبت به دانش آموختگان گذشته است (۱۵). بر اساس مقررات آموزشی هر برنامه آموزشی پس از طراحی به منظور اطمینان از کیفیت آموزش نیازمند ارزیابی و بازنگری است، ارزیابی یکی از مهمترین راهبردهای کسب بازخورد و ترویج آموزش پویا است (۱۶). بررسی وضعیت برنامه های آموزشی و جایگاه پرستاران در نظام ارائه خدمات در سراسر جهان نشان می دهد که آن ها باید دارای توان علمی و عملی مناسب با دانش روز جهت انجام کلیه مراقبت های پرستاری در سطوح مختلف باشند؛ چرا که کیفیت مراقبت های بهداشتی و درمانی به میزان زیادی بستگی به نحوه ارائه خدمات آن ها دارد و شناسایی مسائل موجود در آموزش پرستاری و اقدام برای اصلاح آن ها، موجب بهبود دستیابی به اهداف آموزش و تربیت افراد ماهر و ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی - درمانی در سطح کشور خواهد شد. با استفاده از ارزشیابی که یکی از اجزای مهم برنامه آموزشی می باشد می توان میزان تحقق اهداف مورد انتظار و رفع مهمترین چالش یعنی تربیت افراد خبره ای که دارای دانش، نگرش و مهارت های لازم برای حفظ و ارتقای سلامت جامعه باشند را سنجید (۱۷). امروزه مطالعات تطبیقی به منظور بررسی تفاوت ها و شباهت های نظام آموزشی جهت کشف نقاط قوت و ضعف به عنوان یکی از بهترین شیوه های تحقیقاتی در امور آموزشی و برنامه ریزی مورد توجه پژوهشگران می باشد. در بررسی تطبیقی، دو یا چند پدیده در کنار هم قرار می گیرند و سپس وجوه اختلاف یا تشابه آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند (۱۸). لذا به منظور شناخت نقاط قوت و ضعف برنامه درسی و استفاده از تجارب سایر دانشگاه ها، تصمیم به مقایسه برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی جراحی با یک دانشگاه دیگر در جهان (دانشگاه منچستر انگلستان) شد، زیرا دستیابی به بالاترین جایگاه علمی و ارتقای رتبه جهانی، از مهمترین اهداف دانشگاه های علوم پزشکی است و رسیدن به این چشم انداز، جز با مقایسه ی برنامه های درسی دانشگاه های برتر جهان امکان پذیر نیست (۱۹).

روش کار

پژوهش حاضر یک مطالعه کاربردی به شیوه توصیفی - تطبیقی است. بررسی تطبیقی عملی است که در آن دو یا چند پدیده در کنار هم قرار می گیرند و وجوه اختلاف و تشابه آنها تجزیه و تحلیل می شود (۱۵). این پژوهش در سال ۱۴۰۴ در دانشگاه علوم پزشکی گلستان پس از اخذ کد اخلاق به شماره IR.GOUMS.REC.1404.417 با هدف مقایسه تطبیقی برنامه

کارشناسی ارشد پرستاری داخلی - جراحی ایران و دانشگاه منچستر بریتانیا انجام شد. برای انجام پژوهش حاضر، ابتدا جستجوی اینترنتی دانشگاه های برتر پرستاری بر اساس رتبه بندی جهانی انجام شد و دانشگاه منچستر بریتانیا به دلیل رتبه برتر در انگلستان و جهان انتخاب گردید. در ادامه داده های مورد نظر گردآوری، طبقه بندی و به صورت جداولی برای هر یک از عناصر برنامه آموزشی ارائه و مورد مقایسه قرار گرفت. از الگوی Bereday، جهت مقایسه برنامه آموزشی ایران و دانشگاه منچستر استفاده شد. این الگو از روش های مطالعات تطبیقی است که از چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه تشکیل شده است. در مرحله توصیف، پدیده های تحقیق بر اساس شواهد و اطلاعات، یادداشت برداری و تدارک یافته های کافی برای بررسی و نقادی در مرحله بعد آماده می شوند. در مرحله تفسیر، اطلاعات جمع آوری شده در مرحله اول واری و تحلیل می شوند. در مرحله همجواری، اطلاعاتی که در مرحله قبل آماده شده، به منظور ایجاد چهارچوبی برای مقایسه شباهت ها و تفاوت ها طبقه بندی و در کنار هم قرار می گیرند و در نهایت در مرحله مقایسه، مسئله تحقیق با توجه به جزییات در زمینه شباهت ها و تفاوت ها و دادن پاسخ به سؤالات تحقیق بررسی و مقایسه می شوند (۲۰). در مرحله توصیف، پدیده های تحقیق مبتنی بر شواهد، از طریق یادداشت برداری و فراهم نمودن یافته های کافی برای نقد و بررسی جهت مرحله بعد آماده شد. سپس بر اساس مرحله توصیف الگوی Bereday، آخرین برنامه آموزشی مدون کارشناسی ارشد رشته پرستاری داخلی- جراحی سال ۱۴۰۰ از سایت دانشگاه علوم پزشکی تهران (۲۱) و همان برنامه آموزشی از سایت دانشکده پرستاری

دانشگاه منچستر انگلستان در سال ۲۰۲۵ دریافت شد (۲۲). در مرحله تفسیر، اطلاعات واری شده در مرحله اول بررسی و تحلیل می شوند. در این پژوهش در مرحله تفسیر، داده های توصیفی مرحله اول شامل اهداف رشته، شرایط و نحوه پذیرش دانشجو، فلسفه، مشخصات و ساختار دوره، فرایند یاددهی و یادگیری، شیوه آموزش و ارزشیابی، هزینه تحصیل و نقش و وظایف حرفه ای دانش آموختگان در هر دو برنامه آموزشی مورد بررسی و تفسیر قرار گرفت. در مرحله همجواری، اطلاعاتی که در مرحله قبل آماده شده بودند، به منظور ایجاد چارچوبی برای مقایسه شباهت ها و تفاوت ها طبقه بندی می شوند. در مطالعه حاضر در طی مرحله همجواری داده های به دست آمده در قالب جداول، برای عناصر برنامه آموزشی تنظیم شدند؛ به این ترتیب با نظم دادن به داده ها، همانندی ها و تفاوت ها تعیین شد. در مرحله مقایسه، با توجه به جزییات و مقالات موجود، مسأله تحقیق از حیث شباهت ها و تفاوت ها و پاسخ به سؤالات پژوهش، مورد بررسی و مقایسه قرار گرفتند (۲۰).

یافته ها

نتایج حاصل از مقایسه عناصر و اجزای برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد پرستاری داخلی- جراحی در ایران و دانشکده پرستاری منچستر انگلستان شامل اهداف رشته، شرایط و نحوه پذیرش دانشجو، فلسفه، مشخصات و ساختار دوره، فرایند یاددهی و یادگیری، شیوه آموزش و ارزشیابی، هزینه تحصیل و نقش و وظایف حرفه ای دانش آموختگان در نه جدول خلاصه گردید.

جدول ۱: مقایسه اهداف رشته

دانشگاه	اهداف رشته
منچستر انگلستان	آماده سازی فارغ التحصیلان برای یک حرفه هیجان انگیز در رهبری پرستاری، آموزش یا پژوهش بالینی است.
ایران	فراگیران، مشارکت در تدوین سیاست های ارتقای سلامت بزرگسالان، مشارکت در برنامه های پژوهشی، ارائه مراقبت های پرستاری استاندارد با هدف پیشگیری و ارتقای سطح سلامت جامعه، ارتباط موثر و حرف های با اعضای تیم سلامت و مددجویان، همکاری بین حرف های با تمام اعضای تیم درمان، توانایی کارآفرینی در جامعه در حوزه سلامت

جدول ۲: مقایسه شرایط و نحوه پذیرش دانشجوی

شرایط و نحوه پذیرش دانشجوی	
انجام پیش ثبت نام، دارا بودن مدرک کارشناسی با معدل متوسط به بالا (اگر دارای معدل متوسط رو به پایین هستید درخواست شما به صورت موردی و بر اساس سابقه کاری و عملکرد کلی در دوره تحصیلی قبلی بررسی خواهد شد). نمره ریاضی باید C/4 یا بالاتر، زبان انگلیسی هم باید B/6 یا بالاتر، علوم (زیست شناسی، شیمی، فیزیک و علوم تک گانه یا دوگانه دارای نمره C/4 یا بالاتر باشد). نیاز به ۶۹۵ ساعت تجربه مرتبط با مراقبت‌های بهداشتی (در محیطی مانند خانه سالمندان یا بیمارستان) و ۵۰۰ ساعت یادگیری قبلی وجود دارد. دارا بودن آیلتس ۷,۰ (با حداقل نمره ۷,۰ در بخش‌های خواندن، شنیدن و صحبت کردن و ۶,۵ در نوشتن) ارائه مدرک دال بر انجام ناکسیناسیون علیه کوید و سلامت جسمی و روانی انجام معاینه پزشکی ارائه سابقه کیفی انجام مصاحبه	منچستر انگلستان
دارا بودن مدرک کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته پرستاری، اخذ شده از دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور به تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. قبولی در آزمون ورودی مطابق با ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	ایران

جدول ۳: مقایسه فلسفه، رسالت و چشم انداز

فلسفه، رسالت و چشم انداز	دانشگاه
فلسفه: ما به عنوان یک نهاد خودمختار، تلاش خواهیم کرد تا ارزش‌های مشترک خود را به زمره زندگی بیاوریم. رسالت: برای پیشبرد آموزش، دانش و خرد برای منافع جامعه در سطح جهانی و برای تعالی مردم، تحقیق، یادگیری و نوآوری که به جامعه و محیط ببخشیم تلاش خواهیم کرد. چشم انداز: دانش، خرد و بشریت است که ما را به قرن سوم سوق می دهد. این بنا بر میراث غنی از کشف، تحولات اجتماعی و روحیه پیشگام که در قلب دانشگاه و منطقه شهر ما قرار دارد، بنا شده است. دانش یعنی ما در جستجوی ایده های جدید، درک بیشتر و کشف موقعیت‌های جاه طلب هستیم. خرد یعنی ما دانش و تجربه خود را برای راهنمایی تصمیمات متعادل و مشهود برای خود و جامعه به اشتراک و به کار می بریم. و بشریت یعنی ما تفاوت را در آغوش می گیریم و از آن تجلیل، احترام و حمایت کرده و با یکپارچگی برای بهره‌مندی از جامعه و محیط زیست با تغییر و غنی سازی زندگی عمل می کنیم.	منچستر انگلستان
فلسفه: انسان دارای کرامت، قداست، حرمت و منزلت بالایی بوده و از حقوق همه جانبه به منظور ارتقای سلامت برخوردار است. ارتباط با مددجویان و همراهان آنها بر اساس اصول انسانی و دستورات الهی، محور مراقبت، محسوب می شود. اعتقاد به اخلاق حرفه ای مبتنی بر خدامحوری، در همه شئون ضرورت دارد. اعتقاد به مرجعیت علمی و تلاش در جهت دستیابی به قله های دانش و خردورزی، از ارزش های نهادینه در پرستاری است. تلاش در نیل به عدالت در سلامت و آموزش پزشکی، تعهد دائمی حرفه پرستاری است و هرگونه برنامه ای مبتنی بر آن، ارزشمند است. پیشرفت و رعایت عدالت اجتماعی در ارائه مراقبت های سلامت به انسان در جهت رفع نیازهای بیولوژیکی، روانی، اجتماعی، فرهنگی و معنوی امری ضروری است. پیشگیری از بیماری و ناتوانی و ارتقای سلامت در تمام سطوح، موضوعی اساسی است. حق دریافت آموزش های لازم و مشارکت در تصمیم گیری های مربوط به سلامت، از حقوق اصلی مددجو است. مراقبت های جامع و جامعه نگر پرستاری در راستای تامین سلامت کامل مددجویان، با توجه به تغییرات سریع تکنولوژی در حیطه های بهداشتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی صورت پذیرد. رسالت: رسالت این دوره تربیت پرستارانی متبحر، توانمند، مسئولیت پذیر، اخلاق مدار، و جامع نگر است که بتواند با تفکر انتقادی و با تکیه بر کاربری علوم پرستاری مبتنی بر شواهد، مراقبتهای پرستاری را به آحاد جامعه در سه سطح پیشگیری ارائه دهند. همچنین، دانش آموختگان این دوره باید قادر باشند مطابق استانداردهای بین المللی کار نموده و نقش هایی را ایفا نمایند که سلامتی جامعه را ارتقا داده و به پیشرفت دیسپلین پرستاری منجر شوند. چشم انداز: در یک افق ده ساله، این دوره از لحاظ استانداردهای آموزشی، تولیدات پژوهشی، کارآفرینی در عرصه جامعه و ارائه مراقبت های پرستاری به مردم در ردیف برنامه های برتر در سطح بین المللی خواهد بود.	ایران

جدول ۴: مقایسه مشخصات و ساختار دوره

دانشگاه	مشخصات و ساختار دوره
منچستر انگلستان	شامل دو سال تمام وقت است. تمرکز در سال اول بر آشنایی با اصول پایه پرستاری و توسعه مهارت‌های عملی در محیط‌های بالینی و در سال دوم تمرکز بر تصمیم‌گیری بالینی، رهبری، آموزش و پژوهش است. محتوای درسی در سال اول شامل، رویکرد جامع‌نگر به بیمار و خانواده، روانشناسی سلامت، تغییر رفتار، اخلاق پرستاری، سلامت دیجیتال، علوم پایه (کالبدشناسی، فیزیولوژی، فارماکولوژی) و ۳ دوره کارآموزی عملی و محتوای سال دوم شامل تحکیم مهارت‌های بالینی، رهبری، مدیریت، آموزش و پژوهش و پایان‌نامه است. لیست واحدهای درسی شامل، دانش و مهارت‌های پرستاری ۱ (۴۵ واحد - اجباری)، دانش و مهارت‌های پرستاری ۲ (۴۵ واحد - اجباری)، تصمیم‌گیری بالینی پیشرفته (۱۵ واحد - اجباری)، رهبری و مدیریت برای نوآوری و آموزش (۳۰ واحد - اجباری) و پایان‌نامه: پژوهش در عمل حرفه‌ای (۴۵ واحد - اجباری)
ایران	حداقل مدت دوره برای کارشناسی ارشد ۲ سال است. به صورت ترکیب ۵۰٪ تئوری و ۵۰٪ عملی است. تعداد واحدهای درسی، بدون احتساب دروس جبرانی ۳۲ واحد است (۲۲ واحد اختصاصی اجباری، ۶ واحد اختصاصی غیر اجباری و ۴ واحد پایان نامه) واحدهای اختصاصی اجباری ۲۲ واحد: روش تحقیق پیشرفته، نظریه‌ها، الگوهای پرستاری و کاربرد آنها، مدیریت خدمات پرستاری در بخش‌های بالینی، روش‌های آموزش بالینی، داروشناسی بالینی پرستاری، پاتوفیزیولوژی، روش‌های پیشرفته پایش سلامت، مراقبت از بزرگسالان با اختلالات حاد و مزمن ۱، مراقبت از بزرگسالان با اختلالات حاد و مزمن ۲، نقش پرستار در طب مکمل و جایگزین، نقش پرستار در پدافند غیر عامل، کارورزی پرستاری داخلی جراحی. واحد اختصاصی غیر اجباری که متناسب با پایان نامه باید در یکی از عناوین انتخاب گردد ۶ واحد: پرستاری پیشرفته قلب و عروق، پرستاری پیشرفته ریه، پرستاری پیشرفته گوارش، کبد، مجاری صفراوی و پانکراس، پرستاری پیشرفته غدد درون ریز و دیابت، پرستاری پیشرفته کلیه و مجاری ادراری و تناسلی، پرستاری پیشرفته انکولوژی، پرستاری پیشرفته سیستم عصبی عضلانی. هر واحد نظری معادل ۱۷ ساعت، واحد عملی معادل ۳۴ ساعت، واحد کارآموزی معادل ۵۱ ساعت و هر واحد کارورزی معادل ۶۸ ساعت است.

جدول ۵: مقایسه فرایند یاددهی و یادگیری

دانشگاه	فرایند یاددهی و یادگیری
منچستر انگلستان	سخنرانی‌های سنتی، سمینارها و کارگاه‌های تعاملی، فعالیت‌های آنلاین و یادگیری مبتنی بر مسئله و شیوه ارزیابی شامل ارائه‌ها، ویدئوبلاگ‌ها، بررسی مقالات، مطالعات مراقبتی، بازتاب‌های انتقادی، مقالات سنتی و آزمون‌های کتاب باز و آزمون محاسبات دارویی برای احراز صلاحیت
ایران	تلفیقی از استاد و دانشجو محوری، یادگیری مبتنی بر مشکل، یادگیری مبتنی بر وظایف، آموزش جامعه نگر، مبتنی بر شواهد. عمدتاً از روش‌های بحث در گروه‌های کوچک، کارگاه‌های آموزشی، ژورنال کلاب، کنفرانس‌های داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی و راندهای کاری و آموزشی، شبیه سازی و ... استفاده می‌شود.

جدول ۶: مقایسه شیوه آموزش

دانشگاه	شیوه آموزش
منچستر انگلستان	آموزش به صورت حضوری، آنلاین و مطالعه خودگردان
ایران	به صورت ۱۰۰٪ حضوری

جدول ۷: مقایسه شیوه ارزشیابی

دانشگاه	شیوه ارزشیابی
منچستر انگلستان	ارائه‌ها ویدئو بلاگ‌ها بررسی مقالات مطالعات مراقبتی بازتاب‌های انتقادی مقالات سنتی آزمون‌های کتاب باز آزمون محاسبات دارویی برای احراز صلاحیت
ایران	انواع آزمون‌های ساختارمند عینی و بالینی آزمون‌های کتبی آزمون‌های شفاهی آزمون تعامل رایانه‌ای آزمون مشاهده مستقیم مهارت‌های عملی آزمون پازل آزمون ۳۶۰ درجه الگوی اداره مشکل بیمار ارزیابی کارپوشه

جدول ۸: مقایسه هزینه تحصیل

دانشگاه	هزینه تحصیل
منچستر انگلستان	دانشجویان بریتانیایی (سالانه، مشروط به تصویب پارلمان): ۹،۵۳۵ پوند و دانشجویان بین‌المللی (شامل اتحادیه اروپا، سالانه): ۲۷،۵۰۰ پوند دانشجویانی که اقامت دائم در بریتانیا و تحصیل در دانشگاه‌های انگلستان دارند، مشمول دریافت حداقل ۵،۰۰۰ پوند در سال کمک هزینه تحصیلی بدون نیاز به بازگشت می‌شوند.
ایران	دانشگاه دولتی: برای درخواست‌کنندگان با ملیت ایرانی رایگان، ولی برای درخواست‌کنندگان با ملیت غیر ایرانی نیازمند پرداخت هزینه تحصیل است. دانشگاه بین‌المللی: برای کلیه درخواست‌کنندگان با ملیت ایرانی و غیر ایرانی نیازمند پرداخت هزینه دارد. دانشگاه آزاد: برای کلیه درخواست‌کنندگان با ملیت ایرانی و غیر ایرانی نیازمند پرداخت هزینه دارد.

جدول ۹: مقایسه نقش و وظایف حرفه ای دانش آموختگان

دانشگاه	نقش و وظایف حرفه ای دانش آموختگان
منچستر انگلستان	پست‌های رهبری بالینی پرستاری (مانند پرستار مشاور، خدمات تحت مدیریت پرستاران، تخصص‌های پرستاری)، حوزه آموزش و یادگیری (در دانشگاه‌ها و سیستم (NHS)، پژوهش بالینی (ترکیبی از کار بالینی و تحقیقاتی)
ایران	نقش‌های ارتباطی، پژوهشی، آموزشی، مراقبتی، پیشگیری، مهارت تشخیصی، مشاوره‌ای، مدیریتی، کارآفرینی

بحث

در این مطالعه، برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی-جراحی در ایران و دانشگاه منچستر انگلستان از ابعاد مختلف مقایسه شد. یافته‌ها نشان داد که هر دو برنامه دارای نقاط قوت

و ضعف متمایزی هستند که می‌تواند زمینه‌ساز بهبود برنامه‌های آموزشی باشد. اهداف برنامه ایران جامع‌تر است و علاوه بر نقش‌های رهبری، آموزش و پژوهش، بر ارتباط مؤثر با تیم درمان و کارآفرینی تأکید دارد. این در حالی است که برنامه منچستر

بیشتر بر رهبری بالینی و نوآوری تمرکز کرده است. فلسفه برنامه ایران نیز با تأکید بر ارزش‌های دینی و انسانی، تفاوت محسوس با نگاه کلی دانشگاه منچستر به ارزش‌های مشترک انسانی دارد. این تفاوت‌ها می‌تواند ناشی از بستر فرهنگی و نیازهای نظام سلامت هر کشور باشد. مطالعه Rhee نیز نشان می‌دهد که برنامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری باید به نیازهای مهارت‌های غیرفنی مانند رهبری و ارتباطات پاسخ دهند، که با یافته‌های مطالعه حاضر همسو است (۱). Carson نیز در مطالعه خود بر اهمیت آموزش رهبری در پرستاری تأکید دارد و نشان می‌دهد که برنامه‌های آموزشی باید پرستاران را برای نقش‌های مدیریتی آماده کنند (۳). این موضوع در برنامه منچستر پررنگ‌تر است، اما در ایران کمتر مورد توجه قرار گرفته است. شرایط پذیرش در منچستر مبتنی بر سابقه کاری، مصاحبه و مدارک تکمیلی است، در حالی که در ایران آزمون ورودی ملاک اصلی است. این تفاوت نشان‌دهنده اهمیت تجربه عملی و صلاحیت‌های فردی در سیستم آموزشی انگلستان است. از نظر ساختار دوره، هر دو برنامه ترکیبی از تئوری و عملی را ارائه می‌دهند، اما برنامه منچستر واحدهای درسی منعطف‌تر و مبتنی بر یادگیری خودگردان دارد. مطالعه Fowler نشان می‌دهد (۷) که برنامه‌های درسی منعطف (مانند منچستر) به پرستاران اجازه می‌دهد تا بهتر با نیازهای بالینی سازگار شوند؛ مطالعه Berthelsen تأکید می‌کند (۶) که تجربه بالینی قبل از ورود به مقطع ارشد، عملکرد دانشجویان را بهبود می‌بخشد. این یافته با رویکرد منچستر همخوانی دارد. مطالعات دیگر از شرایط پذیرش جامع‌تر (مانند سابقه کاری و مصاحبه) حمایت می‌کنند، که در برنامه منچستر دیده می‌شود. این در حالی است که سیستم ایران سنتی‌تر است و ممکن است نیاز به بازنگری داشته باشد. آموزش در ایران حضوری است، در حالی که منچستر از روش‌های ترکیبی (حضور، آنلاین و خودگردان) استفاده می‌کند. این رویکرد برای پرستاران شاغل که زمان محدودی دارند، می‌تواند مفید باشد؛ تأکید ایران بر آموزش حضوری ریشه در عوامل فرهنگی و زیرساختی دارد. از منظر فرهنگی، رویکرد ایران مبتنی بر انتقال ارزش‌های اخلاقی و دینی از طریق تعامل مستقیم استاد و دانشجو بوده که در بستر آموزش حضوری بهتر محقق می‌شود (۲). همچنین، محدودیت زیرساخت‌های یادگیری الکترونیکی استاندارد و عدم آمادگی کافی اساتید برای آموزش ترکیبی، موجب تداوم روش‌های سنتی در آموزش پرستاری ایران شده است (۹). همچنین، ارزشیابی در منچستر شامل آزمون‌های کتاب باز و بازخوردهای انتقادی است که به توسعه تفکر تحلیلی کمک می‌کند. در مقابل، ایران از آزمون‌های سنتی و مشاهده مهارت‌ها استفاده می‌کند. مطالعه Stocker نشان می‌دهد که انتقال از آموزش حضوری به آنلاین چالش‌هایی دارد، اما در نهایت

می‌تواند انعطاف‌پذیری را افزایش دهد (۹). مطالعه Ciper نیز تأیید می‌کند که یادگیری ترکیبی (مانند منچستر) می‌تواند نتایج آموزشی را به ویژه برای پرستاران شاغل بهبود بخشد (۱۰). مطالعات دیگر از روش‌های ترکیبی آموزش حمایت می‌کنند، که در منچستر اجرا می‌شود. این در حالی است که ایران هنوز به روش‌های سنتی متکی است و ممکن است نیاز به به‌روزرسانی داشته باشد. هزینه تحصیل در ایران برای دانشجویان داخلی رایگان است، در حالی که در منچستر هزینه‌بر بوده و تنها به دانشجویان بومی کمک هزینه تعلق می‌گیرد. از نظر نقش دانش‌آموختگان، برنامه ایران تنوع بیشتری در نقش‌های حرفه‌ای (مانند مراقبت، مشاوره و کارآفرینی) دارد، در حالی که منچستر بر تخصص‌های بالینی و پژوهشی تمرکز کرده است. مطالعه Massimi نشان می‌دهد که کیفیت برنامه‌های آموزشی ارتباط مستقیمی با توسعه حرفه‌ای پرستاران دارد. این موضوع در هر دو برنامه ایران و منچستر دیده می‌شود (۱۳). مطالعه Krasniqi و Kalaja نیز تأکید می‌کند که فرصت‌های شغلی پس از فارغ‌التحصیلی به تنوع مهارت‌ها بستگی دارد، که در برنامه ایران پررنگ‌تر است (۱۲). مطالعات نشان می‌دهند که هزینه تحصیل و تنوع نقش‌ها می‌تواند بر انتخاب دانشجویان تأثیر بگذارد. برنامه ایران از این نظر جذاب‌تر است، اما منچستر فرصت‌های بین‌المللی بیشتری ارائه می‌دهد. این مطالعه نشان داد که برنامه ایران در برخی حوزه‌ها مانند توجه به ارزش‌های فرهنگی و نقش‌های متنوع حرفه‌ای قوی‌تر است، اما می‌تواند از انعطاف‌پذیری روش‌های آموزشی و شرایط پذیرش جامع‌تر (مانند مصاحبه و سابقه کاری) الگوبرداری کند. همچنین، ادغام یادگیری ترکیبی و آزمون‌های تحلیلی می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش کمک کند.

نتیجه گیری

مقایسه تطبیقی برنامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری داخلی-جراحی ایران و دانشگاه منچستر نشان می‌دهد که هر دو نظام آموزشی دارای نقاط قوت مکمل هستند. برنامه ایران با تأکید بر جامعه‌نگر بودن، ارزش‌های فرهنگی و تنوع نقش‌های حرفه‌ای، الگوی مناسب برای پاسخگویی به نیازهای بومی طراحی کرده است، در حالی که منچستر با تمرکز بر یادگیری انعطاف‌پذیر، استانداردهای بین‌المللی و توسعه مهارت‌های رهبری، پرستاران را برای محیط‌های پیچیده بالینی آماده می‌کند. برای ارتقای کیفیت آموزش، پیشنهاد می‌شود ایران با حفظ مزیت‌های خود، الگوهای پذیرش مبتنی بر صلاحیت (مصاحبه و سابقه کاری) و روش‌های ترکیبی آموزش (حضور-آنلاین) را از منچستر اقتباس کند. همچنین، ادغام دوره‌های بین‌رشته‌ای و تقویت پژوهش‌های کاربردی می‌تواند شکاف موجود بین تئوری و عمل را کاهش دهد.

مشارکت نویسندگان

۱. ف.ر.ن: طراحی مطالعه
۲. غ.م.ش: جست و جو و بازیابی منابع
۳. ح.م: تجزیه، تحلیل و تفسیر داده ها
۴. ل.ج: بازبینی نسخه خطی و تایید نهایی

حمایت مالی

توسط خود نویسنده حمایت مالی انجام شده است.

تشکر و قدردانی

محققان، از سردبیر، داوران محترم مجله و تمام نویسندگان مقالاتی که از پژوهش های آنها استفاده شده است، تقدیر و تشکر می کنند.

این اصلاحات نه تنها همسو با تحولات جهانی پرستاری است، بلکه پاسخگوی نیازهای رو به رشد نظام سلامت ایران نیز خواهد بود.

ملاحظات اخلاقی

مقاله حاضر مصوب در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی گلستان به کد اخلاق IR.GOUMS.REC.1404.417 می باشد.

اعلام استفاده از هوش مصنوعی

در تهیه، نگارش و ویرایش این مقاله از ابزارهای هوش مصنوعی استفاده نشده است.

تضاد منافع

هیچ گونه تضاد منافی نداشته است.

References

1. Rhee H-y, Yang SJ, An B, Ha J, Bae S-H, Bae S, et al. Candidates' and policymakers' perspectives on the needs for a master's program in nursing. *Nurse Education Today*. 2022;109:105243. doi:10.1016/j.nedt.2021.105243
2. Azizi S, Nobahar M, Babamohamadi H. Undergraduate nursing curriculum at Iranian and universities and widener university in the USA. *Journal of Nursing Education (JNE)*. 2019;8(2):9-19. doi:10.21859/jne-08202
3. Carson O, McAloon T, Brown D, McIlfatrick S. Exploring the contribution and impact of master's education for leadership development in adult general nursing: a scoping review. *Nurse Education in Practice*. 2023;71:103697. doi:10.1016/j.nepr.2023.103697
4. Ho KHM, Chow SKY, Chiang VCL, Wong JSW, Chow MCM. The technology implications of master's level education in the professionalization of nursing: A narrative inquiry. *Journal of Advanced Nursing*. 2019;75(9):1966-75. doi:10.1111/jan.14044
5. Pourabbas A, Amini A, Asghari Jafarabadi M. The status of accountable education in clinical education departments of Tabriz University of Medical Sciences. *Research in Medical Education*. 2020;12(2):71-82. doi:10.29252/rme.12.2.71.
6. Berthelsen C, Martinsen B, Vamosi M. Master of Science in Nursing students' expectations to participate in nursing research-related tasks in clinical practice after completing their education—A cross-sectional survey. *Journal of Nursing Education and Practice*. 2020;10(5). doi:10.5430/jnep.v10n5p1
7. Fowler T, Conner R, Smith W. Master of science in nursing and doctor of nursing practice clinical curriculum map. *Journal of Nursing Education*. 2018;57(7):440-5. doi:10.3928/01484834-20180618-11
8. Karkhah S, Bazzi A, Adyani SM, Ghazanfari MJ. Mindfulness and related factors among Iranian nursing students: A cross-sectional study. *Journal of Current Biomedical Reports*. 2021;2(4):185-91. doi:10.52547/JCBioR.2.4.185
9. Stocker BL. Transitioning from on-campus to online in a master of science nursing program: A comparative study of academic success. *American Journal of Distance Education*. 2018;32(2):113-30. doi:10.1080/08923647.2018.1443371.
10. CIPHER DJ, Urban RW, Mancini ME. Factors associated with student success in online and face-to-face delivery of master of science in nursing programs. *Teaching and Learning in Nursing*. 2019;14(3):203-7. doi:10.1016/j.teln.2019.03.007
11. Monsivais DB, Olson CM. Partnering to develop online teaching skills for master of science in nursing education students. *Journal of Nursing Education*. 2019;58(4):240-2. doi:10.3928/01484834-20190321-10
12. Krasniqi M, Kalaja R. Challenges and employment opportunities of nursing students after finished the master in "surgical nursing". *Interdisciplinary Journal of Research and Development*. 2020;7(1):13. doi:10.56345/ijrdv7n104
13. Massimi A, Marzuillo C, Di Muzio M, Vacchio MR, D'Andrea E, Villari P, De Vito C. Quality and relevance of master degree education for the professional development of nurses and midwives. *Nurse education today*. 2017;53:54-60. doi:10.1016/j.nedt.2017.04.012
14. Sadat-Aghahosseini S, Navab E, Sadooghiasl A. A comparative study on curriculum of geriatric nursing master's degree in Iran and Ireland. *Nursing Practice Today*. 2016;3(1):19-25.
15. Baghaei R, Mokhtari L, Hosseinzadegan F, Mihandoust Sd. Comparison study of master of nursing curriculum in Iran, Turkey and Jordan. *Journal of Nursing Education (JNE)*. 2018;7(4):9. doi:10.21859/jne-07046
16. Najafi T, Dehghani N, Kohestani D. A Comparative Study of Iranian Pediatric Nursing Master's Curricula and Selected Universities. *Journal of Nursing*

- Education. 2023;12(1):1-15.
17. Valizadeh L, Mousavi SM, Neshat H. COMPARISON OF EMERGENCY NURSING MASTER'S EDUCATION PROGRAM IN IRAN AND AUSTRALIA: A DESCRIPTIVE COMPARATIVE STUDY. 2019.
 18. Farrokhi S, Borzou SR, Nooreddini A, Tehrani TH. Comparative study of Iranian bachelor's nursing education system with UAE: A Descriptive-Comparative study. Journal of Nursing Education. ۲۳-۱۱:(۶)۱۱;۲۰۲۳
 19. Adib Hajbagheri M, Sharifi N. Graduate nursing management curriculum: A comparative study of Iranian universities and UC Davis University of California. Research in Medical Education. 2020;12(1):44-51. rme. doi:12.1.44 / 10.29252
 20. Wojniak J, editor George ZF Bereday (Zygmunt Fijałkowski) and his comparative method in educational research 2018: EDP Sciences. doi: shsconf/20184801050/ 10.1051
 21. Educational program of continuous nursing graduate course Secretariat of the Supreme Planning Council of Medical Sciences: Secretariat of the Supreme Planning Council of Medical Sciences; 1400 <https://fnm.tums.ac.ir/uploads/315/2023/Oct/21/%D8%A7%D8%B1%D8%B4%D8%AF%20%D9%BE%D8%B1%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%20%D8%AF%D8%A7%D8%AE%D9%84%DB%8C%20%D8%AC%D8%B1%D8%A7%D8%AD%DB%8C%201400.pdf>
 22. msc-adult-nursing course profile <https://www.manchester.ac.uk/study/masters/courses/list/18749/msc-adult-nursing/careers/#course-profile2025>